University of Groningen

Is de verwerping van een nalatenschap een gift?

Kolkman, Wilbert

Published in:
Tijdschrift Erfrecht

DOI:
[10.5553/TE/187416812020021003004](https://doi.org/10.5553/TE/187416812020021003004)

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2020

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Kolkman, W. (2020). Is de verwerping van een nalatenschap een gift? *Tijdschrift Erfrecht*, 2020(3), 78-82.
<https://doi.org/10.5553/TE/187416812020021003004>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Jurisprudentie

Is de verwerping van een nalatenschap een gift?

Prof. mr. W.D. Kolkman*

1 Inleiding

78 Als gift wordt aangemerkt iedere handeling die ertoe strekt dat degeen die de handeling verricht, een ander ten koste van eigen vermogen verrijkt.¹ In een onlangs gewezen arrest van de Hoge Raad kwam de vraag aan de orde of een verwerping van een (positieve) nalatenschap een gift kan inhouden.² Een bevestigend antwoord ligt voor de hand, nu de verwerpende erfgenaam – voor de legataris zou ik hetzelfde oordelen – verarmt en de nieuwe erfgenaam verrijkt. Vereist is echter ook een bevoordelingsbedoeling, een *animus donandi*. Deze zal niet altijd aanwezig zijn.

Hoe dan ook is oplettendheid geboden. De verwerping, zeker wanneer deze een gift behelst, kan verstrekkende gevolgen hebben. In het onderstaande komen daarvan enkele aan de orde.

De Hoge Raad doet de zaak overigens af met toepassing van artikel 81 lid 1 van de Wet op de rechterlijke organisatie (Wet RO). De rechtsvraag en het belang voor de praktijk (en ook de conclusie van A-G Wissink) verdienen echter een nadere beschouwing.

2 Feiten en rechtsgang

Laten we beginnen met de feiten. Vader en moeder zijn gehuwd in algehele gemeenschap van goederen. Ze hebben twee kinderen. Vader overlijdt in 1993. Hij heeft een vruchtgebruiktestament uit 1978. Moeder verwerpt de nalatenschap. Door de verwerping wast haar erfdeel aan bij de kinderen. Moeder zelf overlijdt in 2011. In haar testament uit 2009 heeft zij een van haar beide kinderen onderfd. Het onderfd kind doet tijdig een beroep op zijn legitieme portie. In de procedures die volgen wordt gestreden over de omvang van deze legitimaire aanspraak, maar ook over het bestaansrecht van de legitieme portie (zie par. 4.6). De vraag rijst of de verwerping door moeder (en daardoor de bevoordeling van de kinderen) als gift geldt bij de berekening van de legitieme in haar nalatenschap. Van groot belang is dat de verwerping door moeder destijds niet op zichzelf stond, maar is geschied als onderdeel van een plan (dat onder meer ook een aandelentransactie omvatte) om zo min mogelijk belasting te betalen en om over liquiditeiten te kunnen beschikken zonder dat het familiebedrijf zou moeten worden overgedragen. Het hof had geoordeeld dat de verwerping geen gift behelsde.

3 Conclusie A-G Wissink

Ik geef hier het deel van de conclusie van de A-G weer waar hij in algemene bewoordingen spreekt over de bevoordelingsbedoeling bij giften:

‘2.5 Uit de woorden “die ertoe strekt” in artikel 7:186 lid 2 BW volgt de eis van bevoordelingsbedoeling bij de gever. In de toelichting op artikel 7.3.1. Ontwerp

* Prof. mr. W.D. Kolkman is hoogleraar algemene rechtswetenschap en familievermogensrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen en adviseur bij Elan Notarissen.

1. Aldus de eerste zin van art. 7:186 lid 2 BW.
2. HR 14 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:262.

BW is ten aanzien van de definitie van schenking opgemerkt:³

“Het is immers niet in die mate normaal dat iemand zijn vermogen ten voordele van een ander wil verarmen, dat het recht de aanwezigheid van die rechtsgrond [schenking; AG] stilzwijgend bij iedere verrijking om niet zou mogen aannemen. Ook de enkele omstandigheid dat degeen die een ander om niet bevoordeelt, zich daarvan bewust is, levert niet altijd voldoende grond op voor het aannemen van een schenking. Dit zou immers betekenen dat geen terugvordering wegens onverschuldigde betaling mogelijk zou zijn, wanneer de nietigheid van de verbintenissen bekend zou zijn aan degeen die voldoet (...). Anderzijds hoeft men niet zo ver te gaan dat men voor schenking eist dat degeen die zich verarmt, dit doet met het oogmerk de ander te bevoordelen. Door de overeenkomst hiervan afhankelijk te maken zou men zich verder begeven in de drijfveren van wat iemand tot bevoordeling van een ander beweegt, dan met het oog op de rechtszekerheid doelmatig en juist geacht moet worden. Voor het geldende recht heeft de Hoge Raad zich dan ook beperkt tot het stellen van de eis van vrijgevigheid. (...)”

2.6.1 In overeenstemming hiermee oordeelt de rechtspraak dat niet voldoende is dat degene die een ander bevoordeelt ten koste van zijn eigen vermogen, zich daarvan bewust is. Vereist is dat diens wil is gericht op bevoordeling van die ander.⁴ Het onderscheid blijkt duidelijk uit HR 12 juli 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD7272.⁵ Dit arrest gaat over de Successiewet 1956, welke wet als uitgangspunt voor het begrip schenking verwijst naar de civielrechtelijke gift.⁶ De Hoge Raad (derde kamer) overwoog:

“3.5 Opmerking verdient nog dat, naast bewustheid van bevoordeling, de wil tot bevoordelen een afzonderlijk vereiste vormt voor het aannemen van een schenking in de zin van (...) de Successiewet 1956, en dat de aanwezigheid van de wil tot bevoordeling zelfstandig moet worden beoordeeld op grond van de omstandigheden, en niet kan worden afgeleid louter uit de aanwezigheid van bevoordelingsbewustheid bij degene die bevoordeelt.”

Bewustzijn van bevoordeling zonder bevoordelingsbedoeling kan bijvoorbeeld aanwezig worden gedacht wanneer een verkoper door geldnood gedwongen

wordt om een object aan de eerste de beste gegadigde voor een niet optimale prijs te verkopen.⁷

2.6.2 Het bewustzijn dat een ander wordt verrijkt, kan, maar hoeft geen bevoordelingsbedoeling te impliceren. In deze zin kan de opmerking in de toelichting worden begrepen, dat bevoordelingsbewustzijn “niet altijd voldoende grond” oplevert voor het aannemen van een schenking. Of een bevoordelingsbedoeling aanwezig was, dient aan de hand van de omstandigheden van het geval te worden vastgesteld.⁸ Dat een bevoordeling heeft plaatsgevonden in de familiesfeer, kan wijzen op de aanwezigheid van een dergelijke bedoeling.⁹ De rechter kan verder aan de omstandigheden van het geval een vermoeden ontlenen, dat een bevoordelingsbedoeling aanwezig was.¹⁰

2.7 Zoals ook blijkt uit het in 2.6.1 weergegeven citaat, oordeelt de rechtspraak dat weliswaar de wil om de ander te bevoordelen dient vast te staan, maar dat diens daaraan ten grondslag liggende motieven in beginsel niet relevant zijn.¹¹ Voldoende is dat de handelende, hoewel zich bewust van het ontbreken van enigerlei verplichting, desondanks de verrijking van de begiftigde heeft gewild.¹² Zo kan sprake zijn van vrijgevigheid ook indien er een sterk motief van eigen belang speelt, zoals de hoop een grotere gift terug te zullen krijgen.¹³ Schols merkt op dat er een grijs gebied bestaat tussen wil en motief.¹⁴

2.8 Kortom, bewustheid van bevoordeling is niet voldoende (“ik handel terwijl ik weet dat u daardoor wordt verrijkt”). Er moet een bevoordelingsbedoeling zijn, dat wil zeggen dat de wil van de handelende partij moet zijn gericht op de verrijking van de ander (“ik handel omdat ik wil dat u daardoor wordt verrijkt”). Buiten beschouwing kan blijven, waarom die wil er is; dit betreft slechts de motieven van de handelende partij (“ik wil u verrijken, omdat ...”).’

3. Toelichting Wiersma, Ontwerp voor een nieuw Burgerlijk Wetboek van prof. mr. E.M. Meijers, Toelichting vierde gedeelte (Boek 7), 1972, p. 894.
4. Vgl. HR 15 juni 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC5687, NJ 1995/577 m.nt. W.M. Kleijn, BNB 1994/261 m.nt. Laajendecker, r.o. 3.4. Zie voorts Asser/Perrick 4 2017/257; Van Mourik e.a., Handboek erfrecht, Deventer: Wolters Kluwer 2015/XVIII.1 en XVIII.2.2.5; F.W.J.M. Schols, Schenking en gift (Monografieën BW B82), Deventer: Kluwer 2011/7; J.W. Zwemmer, Schuttevâer. Schenking, Deventer: Kluwer 2002, p. 5-6.
5. HR 12 juli 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD7272, BNB 2002/317 m.nt. J.W. Zwemmer.
6. Zie thans art. 1 lid 7 en 8 SW 1956.

7. P.C. van Es, Het paard van Libourel: iets over het vrijgevigheidsvereiste bij giften, Tijdschrift Erfrecht 2008, afl. 2, p. 25 e.v.; F.W.J.M. Schols, Schenking en gift, 2011/7.
8. Zie hiervoor, naast het in 2.6.1 bedoelde citaat, ook de conclusie van A-G Groeneveld onder 4.5 voor HR 12 juli 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD7272, BNB 2002/317 m.nt. J.W. Zwemmer.
9. Schuttevâer/Zwemmer, Schenking, p. 6.
10. Vgl. HR 4 november 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1516, NJ 1996/485 m.nt. W.M. Kleijn, r.o. 3.7; Asser/Kleijn 5-IV 1988/202; F.W.J.M. Schols, Schenking en gift, 2011/7.
11. Zie HR 11 april 2003, ECLI:NL:PHR:2003:AF3410, NJ 2003/493 m.nt. W.M. Kleijn, r.o. 4.6.1 (ten aanzien van art. 4:1132 (oud) BW). Vgl. HR 15 juni 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC5687, NJ 1995/577 m.nt. W.M. Kleijn, BNB 1994/261 m.nt. Laajendecker, r.o. 3.4 (geen afzonderlijk ‘oogmerk’ vereist); HR 4 november 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1516, NJ 1996/485 m.nt. W.M. Kleijn, r.o. 3.7. Zie voorts Asser/Perrick 4 2017/257; F.W.J.M. Schols, Schenking en gift, 2011/7; J.L.D.J. Maasland, H.A. Drielsma, ‘Liberaliteit, causaliteit en finaliteit bij schenking’ WPNR 1966/4896-4898, WPNR 2019, afl. 7243, p. 465; W.M. Kleijn, Schenking in het NBW, NJB 1974, p. 30-31.
12. Toelichting Wiersma, Ontwerp voor een nieuw Burgerlijk Wetboek van prof. mr. E.M. Meijers, p. 894; Asser/Perrick 4 2017/257; F.W.J.M. Schols, Schenking en gift, 2011/7.
13. Asser/Perrick 4 2017/257; Schuttevâer/Zwemmer, Schenking, p. 8.
14. F.W.J.M. Schols, Schenking en gift, 2011/7.

4 Noot

4.1 Animus donandi

Zonder een regeling over giften zou het systeem van de legitieme portie zo lek zijn als een mandje. Onder meer in artikel 4:65 van het Burgerlijk Wetboek (BW) (berekening omvang legitimaire massa) en artikel 4:70 BW (imputatie van aan legitimaris gedane giften) spelen giften een prominente rol. Valt een verwerping onder de noemer gift? Voor een antwoord op die vraag moeten we de rechtsfiguur gift aan een nadere determinatie onderwerpen.

Uit de woorden ‘die ertoe strekt’ in artikel 7:186 lid 2 BW volgt dat niet alleen verarming en verrijking aanwezig moeten zijn om tot een gift te concluderen, maar ook een bevoordelingsbedoeling bij de gever. Dat deze zich enkel *bewust* is van een bevoordeling volstaat niet. Er dient een *wil* tot bevoordeling te bestaan. Welke *motieven* achter deze wil schuilgaan, is niet relevant.

Vertalen we dit naar moeders verwerping van vaders nalatenschap in het berechte geval. Wanneer moeder *meet* dat haar kinderen door de verwerping een groter erfdeel zullen ontvangen, is sprake van bevoordelingsbewustzijn, maar nog niet van een bevoordelingsbedoeling en dus nog niet van een gift. In de casus bestond dit bewustzijn ontegenzeggelijk. De verwerping maakte deel uit van een constructie die met het gezin en adviseurs was doorgesproken.

De aard en inhoud van die constructie maken dat in deze zaak geen bevoordelingsbedoeling bestond. De verwerping vond ‘slechts’ plaats om moeder belasting te besparen, om haar liquiditeiten te doen verkrijgen en om het familiebedrijf niet van de hand te hoeven doen. Moeder was zich ervan bewust dat de constructie voordelen voor de kinderen met zich zou brengen, maar de wil tot die bevoordeling ontbrak.¹⁵ Zoals de A-G onder 2.6.2 opmerkt, kan het feit dat een bevoordeling heeft plaatsgevonden in de familiesfeer, zoals hier, wijzen op de aanwezigheid van een bevoordelingsbedoeling. In bewijsrechtelijk opzicht is het van belang dat de rechter aan de omstandigheden van het geval een vermoeden kan ontlenen dat een bevoordelingsbedoeling aanwezig was.

Had de wil tot bevoordeling bij moeder wel bestaan, dan was sprake geweest van een relevante gift. Dit zou niet anders worden wanneer in dat geval de wil eveneens gericht was op andere rechtsgevolgen (zoals belastingbesparing en behoud van het bedrijf).

4.2 Verwerping en huwelijksvermogensrecht (I): artikel 1:88 BW

Giften duiken niet alleen in het erfrecht op. Bekend veronderstel ik de regeling van artikel 1:88 lid 1 onder b BW, op grond waarvan de ene echtgenoot toestemming behoeft van de andere echtgenoot voor het doen van een

gift.¹⁶ Algemeen wordt aangenomen dat ook de verwerping van een nalatenschap hieronder kan vallen.¹⁷

Het bijzondere van deze aanname is dat de hoogstpersoonlijke keuze van een erfgenaam nu plots afhankelijk lijkt van de grillen van diens echtgenoot. Verleent laatstgenoemde geen toestemming, dan kan de beslissing van de rechtbank worden ingeroepen (art. 1:88 lid 6 BW).

Een verwerping uit liberaliteit, gedaan zonder permissie van de echtgenoot of dispensatie van de rechtbank, is vernietigbaar op grond van artikel 1:89 BW. Voor deze actie tot vernietiging geldt een verjaringstermijn van drie jaren nadat de echtgenoot met de rechtshandeling bekend is geworden.¹⁸ Het behoeft geen betoog dat de gevolgen van deze vernietiging ingrijpend kunnen zijn.

Ik merk overigens op dat wanneer giften zijn gedaan zonder toestemming van de echtgenoot, deze daarop na het overlijden van de gever nog erfrechtelijk vat kan krijgen, namelijk via de andere wettelijke rechten. Op de voet van artikel 4:34 BW is het de verzorgingsvruchtgebruiker toegestaan in te korten op giften.

4.3 Verwerping en huwelijksvermogensrecht (II): artikel 1:164 BW

Gebleken is dat de verwerping van een nalatenschap, ook al wordt een ander daardoor verrijkt, niet altijd uit vrijgevigheid geschiedt. Ook zonder dat sprake is van een gift kan benadeling van anderen optreden. Zo bestaat in het huwelijksvermogensrecht artikel 1:164 BW. Ik citeer lid 1 van die bepaling:

‘Indien een tussen de echtgenoten bestaande gemeenschap van goederen door één van hen is benadeeld doordat hij na de aanvang van het geding of binnen zes maanden daarvóór lichtvaardig schulden heeft gemaakt, goederen van de gemeenschap heeft verspild, of rechtshandelingen als bedoeld in art. 1:88 BW zonder de vereiste toestemming of beslissing van de rechtbank heeft verricht, is hij gehouden na de inschrijving van de beschikking waarbij de echtscheiding is uitgesproken, de aangerichte schade aan de gemeenschap te vergoeden.’

Een verwerping kan verspilling opleveren in de zin van dit artikel.¹⁹ Dat staat los van de vraag of zij ook een gift constitueert en of zij onder artikel 1:88 BW valt. Vereist is wel dat tussen de echtgenoten enige gemeenschap van goederen bestaat en dat het erfdeel hierin zou zijn gevallen, ware het niet verworpen. Dat zal lang niet altijd het geval zijn, gelet op de gangbaarheid (voorheen en nog steeds) van de uitsluitingsclausule en op de huidige beperkte gemeenschap van goederen.

De indiening van het verzoek tot echtscheiding vormt de ‘aanvang van het geding’ als bedoeld in artikel 1:164

15. Zie Hof Amsterdam 31 juli 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:2246, RN 2018/94, r.o. 22 en de conclusie van de A-G onder 2.12.

16. Een uitzondering bestaat voor de gebruikelijke, niet-bovenmatige giften.

17. Zie onder meer Asser/De Boer, Kolkman & Salomons 1-II 2016/209 en Asser/Perrick 4 2017/306.

18. Vgl. art. 3:52 BW en de vele Dexia-arresten van de Hoge Raad, zoals HR 17 februari 2012, ECLI:NL:HR:2012:BU6506, NJ 2016/195.

19. Zie bijvoorbeeld Hof Amsterdam 18 september 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BZ3849.

BW. Sinds 2012 brengt deze indiening ontbinding van de gemeenschap van goederen met zich.²⁰ Onder ‘bestaande gemeenschap van goederen’ in artikel 1:164 BW mag tevens worden verstaan *ontbonden* gemeenschap van goederen.²¹

Tussen artikel 1:89 en artikel 1:164 BW bestaan duidelijke verschillen. Het meest wezenlijke vormt hier het rechtsgevolg: de vernietiging van de rechtshandeling versus de verplichting tot schadevergoeding.

4.4 Erfrechtspauliana

De benadeling zoals hiervoor aan de orde doet zich niet alleen binnen het huwelijksvermogensrecht gevoelen. Kan een schuldeiser van een verworpen hebbende erfgenaam de verwerping vernietigen omdat zij paulianeus is? Het ontkennende antwoord blijkt uit het slot van artikel 4:190 lid 4 BW. Omwille van de rechtszekerheid is vernietiging op grond van benadeling van een schuldeiser niet mogelijk.²²

Laatstgenoemde staat echter niet met lege handen. In artikel 4:205 jo. artikel 4:219 BW vindt hij een drastisch middel om alsnog zijn buit binnen te halen. Deze ‘erfrechtspauliana’ voltrekt zich door toepasselijkheid van de wettelijke vereffening. De schuldeiser meldt zich bij de boedel met een vordering ten belope van zijn klaarblijkelijke benadeling.²³

Ik durf de stelling wel aan dat wanneer ten tijde van de verwerping geen rekening is gehouden met deze procedure, dit de betrokken adviseur niet in dank zal worden afgenomen.

4.5 Voorlichting notaris

In meer algemene zin merk ik op: bezint eer ge verwerpt. Vanwege het onverplichte en ‘verarmende’ karakter van de verwerping liggen talrijke gevolgen op de loer. De notaris die de boedelafwikkeling (en de estateplanning) in goede banen wil leiden, dient zich hiervan terdege bewust te zijn.

Dat wil niet zeggen dat hij deze gevolgen alle kan voorzien, laat staan voorkomen. Goede voorlichting – op basis waarvan een afgewogen keuze kan worden gemaakt – is hier de sleutel. Deze voorlichting behoort niet alleen op de al genoemde vertrouwde notariële terreinen plaats te vinden (erfrecht, huwelijksvermogensrecht, en denk ook aan fiscale implicaties zoals art. 30 van de Successiewet 1956), ook daarbuiten is alertheid het devies.

Stel, de verwerper betaalt alimentatie. Bij een draagkrachtberekening kan de verwerping als een boemerang terugkomen, in de vorm van een door de onderhoudsplichtige zelf teweeggebrachte inkomensvermindering.²⁴ Stel, de verwerper ontvangt een bijstandsuitkering. Die kans is niet gering; op dit moment zijn er in Nederland meer dan 400.000 bijstandsgerechtigden. Gelet op de

huidige economische vooruitzichten zal dat aantal waarschijnlijk toenemen. De verwerpende erfgenaam kan worden verweten een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid te betonen voor de voorziening in het bestaan.²⁵ In ieder geval dient de bijstandsgerechtigde te melden aan de uitkerende instantie wat hem ten deel is gevallen (en dat hij voornemens is dit te verwerpen). Het komt mij voor dat de notaris hem hierop dient te wijzen.²⁶

4.6 Legitieme portie en EVRM

Tot slot nog een opmerking over de zaak die leidde tot het arrest van 14 februari 2020. In het hoger beroep is ook geprocedeerd over de vraag of de regeling van de legitieme portie buiten toepassing zou moeten worden verklaard wegens schending van artikel 1 Eerste Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), afzonderlijk en in samenhang met artikel 14 EVRM en artikel 1 Twaalfde Protocol EVRM, omdat de legitimaris in deze zaak geen behoefte had aan een legitieme portie in de nalatenschap van erflaatster om een normaal *family life* te kunnen leiden in de zin van artikel 8 EVRM.²⁷

Uit het bekende Marckx-arrest volgt dat de lidstaten een zekere vrijheid hebben in het toekennen van aanspraken op een nalatenschap.²⁸ Vergelijk paragraaf 51:

‘(...) it is not a requirement of Article 8 that a child should be entitled to some share in the estates of his parents or even of other near relatives: in the matter of patrimonial rights also, Article 8 in principle leaves to the Contracting States the choice of the means calculated to allow everyone to lead a normal family life (...) and such an entitlement is not indispensable in the pursuit of a normal family life.’

Ik schreef in mijn ‘wenk’ in Rechtspraak Notariaat 2018/94 dat dit echter niet wil zeggen dat iedere erfrechtelijke inbreuk op het eigendomsrecht is toegestaan. Inbreuken dienen proportioneel te zijn en te voldoen aan het subsidiariteitsvereiste. De legitieme portie kan, gelet op de talrijke door het hof aangehaalde bestaansgronden, deze toets wel doorstaan. In cassatie is tegen deze oordelen van het hof overigens geen middel gericht.

20. Art. 1:99 lid 1 onder b BW.

21. Aldus Asser/De Boer, Kolkman & Salomons 1-II 2016/682.

22. MvA II, Parl. Gesch. Boek 4, p. 924.

23. Vgl. HR 13 november 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ7540, RN 2010/12 over het recht van voor 2003.

24. HR 5 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BF8928, NJ 2009/2.

25. Zie onder andere art. 18 Participatiewet. Een recent voorbeeld van terugvordering is te vinden in CRvB 21 januari 2020, ECLI:NL:CRVB:2020:229.

26. Zo schreef ik in ‘Deontologische dilemma’s in het erfrecht’, in: De goede notaris (Preadvies KNB 2010), Den Haag: Sdu Uitgevers 2010, p. 153 e.v.

27. Hof Amsterdam 31 juli 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:2246, RN 2018/94.

28. EHRM 13 juni 1979, ECLI:NL:XX:1979:AC3090, NJ 1980/462 (Marckx/België).

5 Conclusie

De verwerping van een positieve nalatenschap kan een gift behelzen. Deze kan te zijner tijd een rol spelen in de nalatenschap van de verwerper. Om te kunnen spreken van een gift is onvoldoende dat de verwerper zich er bewust van is dat door plaatsvervulling of aanwas anderen worden verrijkt. Vereist is een bevoordelingsbedoeling, een wil tot bevoordeling.

Een verwerping, ook wanneer deze geen gift inhoudt, blijkt niet alleen op erfrechtelijk terrein de nodige gevolgen te hebben. Ook bijvoorbeeld op het gebied van het huwelijksvermogensrecht en het socialezekerheidsrecht bestaan repercussies. Gelet op de bijzondere aard van de verwerping – onverplicht en ‘verarmend’ – is enige voorzichtigheid geboden.